

[Holstein.]

paa Grundlag af samtlige Skyldnerens Aktiver, herunder den af Udvalget fastsatte Handelsværdi for Ejendommen med Besætning og Inventarium, saaledes at der gives Moratorium for de Fordringer, for hvilke ingen Dækning findes. Men saa staar der i § 22, 3die Stykke, at mener Skyldneren eller nogen af Kreditorerne, at Ansættelsen af Ejendommens Værdi er henholdsvis for høj eller for lav, kan de gøre et højere eller lavere Bud, og saa hedder det, at det Bud skal antages, hvorved den største Gæld dækkes. Med andre Ord, Fastsættelsen af Handelsværdien, Gældsordningen som foreslaaet i § 22, Stykke 1, er kun en Ouverture til Spillet; den egentlige Ansættelse af Handelsværdien og dermed af, hvad der skal gives Moratorium for, fremgaar af Budene, Auktionen i § 22, 3die Stykke, det er *det*, der fastsætter Handelsværdien. Handelsværdien her kan jo efter denne Bestemmelse blive betydeligt højere end det, som Udvalget har fastsat paa Forhaand efter § 22, 1ste Stykke. Det Bud antages, hvorved den største Gæld dækkes. Med andre Ord, det bliver „Auktionen“, der bliver afgørende for, hvad der er Dækning for, og hvad der ikke er Dækning for, og ikke den foreløbige Gældsordning, som omtales i § 22. Der hedder det ogsaa, at der gives Moratorium for de Fordringer, for hvilke ingen Dækning findes, men det bliver den anden Handelsværdi, det bliver den Gældsordning, som fremgaar af § 22, 3die Stykke, som bliver afgørende for, hvad der skal stryges, og hvad der skal gives Moratorium for.

Naar det saa foreslaas, at Skyldneren kan undgaa en andens Overtagelse af Ejendommen ved at anerkende dennes Budsum som Ejendommens Værdi og som Grundlag for Gældsordningen, vil jeg dertil sige, at det bliver jo sin egen Sag for en Skyldner at skulle tage Ejendommen til den højeste Budsum, Kreditorerne eventuelt har villet byde. Det vil medføre, at der over for den enkelte Skyldner vil blive et vidt Spillerum for Vilkaarlighed med Hensyn til, hvad Gæld han hæfter for, hvad Gæld der bliver strøget, og hvorvidt han kan blive ved sin Ejendom. Jeg vil antage, at for større Landbrug, for gode Bøndergaarde og i stort Omfang ogsaa for gode Herregaarde, vil der i mange Tilfælde være kapitalstærke Kreditorer, som af Liebhabergrunde og paa Grund af Ejendommens Beliggenhed er villige til at give et meget højt Bud, et Bud, som ligger saare fjernt fra Ejendommens landbrugsmæssige Forrentningsværdi. Det kan jo tænkes, at f. Eks. Fabrikanter og handlende, som i

Ly af den højtærede RegeringsValutaordning og Administrationen af denne har deres Industri eller deres Handelsomsætning gaaende i fuldt Sving og har tjent store Penge og er blevet kapitalstærke, kommer og byder paa Landbrugsejendomme, fordi de har Kapital i dem, og fordi de tiltaler dem. Og selv om de ikke er Kreditorer, saa gør det heller ikke noget; hvis blot en Kreditor kan skaffe en saadan Køber, er dennes Bud ogsaa tilstrækkeligt efter § 22 til Bedømmelse af, hvad der er Ejendommens Handelsværdi, og hvad der skal gives Moratorium for. Jeg vil antage, at denne Fare, om jeg saa maa sige, er mindre, jo mindre Landbruget er. Hvor det drejer sig om Husmandsbrug, om smaa Brug, er der maaske nok mange, der har Lyst til at give et højt Bud, men de har bare ingen Kapital dertil, og de, der har Kapital, og som kan gøre det, bryder sig ikke om at faa den paagældende Ejendom, men for de gode Bøndergaarde og Herregaardene vil der sikkert paa dette Grundlag vise sig stor Vilkaarlighed ved Ansættelsen af Handelsværdien og dermed Ansættelsen af Skyldnerens Gældsforpligtelser.

Ved Udtrykket Sanering forstaar man dog vel sprogligt at skaffe det usunde ud af Verden, at fjerne det syge og usunde, og hvor det drejer sig om Sanering af Gælden, maa det vel være Gælden, der betragtes som det usunde, der skal fjernes. Men der er grumme, grumme lidt Tale om Gældssanering i Bestemmelserne i Afsnit III end sige om dybtgaaende Gældssanering i den Forstand, at Gælden fjernes, at Landbrugets Gæld og den enkelte Landbrugers Gæld skaffes ud af Verden. Thi selv om nu denne Procedure efter § 22 er gennemgaaet, og Skyldneren overtager Ejendommen for den højeste Budsum — det er altsaa hans Ret efter § 22, sidste Stykke —, saa er Forholdet det, at i samme Øjeblik den paagældende, fordi Landbrugets Priser falder ud over, hvad de allerede er faldet — og det kan meget vel tænkes, naar der ikke træffes Foranstaltninger til at hæve dem eller til at holde dem oppe —, ikke kan svare sin Prioritetsgæld inden for Handelsværdien eller ikke kan svare sin personlige Gæld, saa har han hele Kalamiteten, saa maa han gaa til Tvangsauktion, og saa har man hele den normale Retsforfølgning gaaende i fuldt Sving. Saa det er i Virkeligheden ganske illusorisk, naar der for dette Afsnits Vedkommende tales om en Gældssanering. Det, der hovedsagelig er Tale om, er en Udskydelse af Spørgsmaalet om Gældsbetalingen. (*Formanden* ringer)... Naa, jeg forstaar, at Tiden er udløbet.